

Bolonjski proces – uloga knjižnica u strateškom iskoraku europskih sveučilišta

UNICA – 3. seminar za sveučilišne knjižničare

"Trends in Education and Research: Developing Skills & Communication across Europe" – 18.-20. svibnja 2006, Helsinki

Što je UNICA?

- UNICA – mreža koju sačinjava 41 sveučilište iz glavnih gradova europskih zemalja, među kojima je i Sveučilište u Zagrebu
 - Zadaće:
 - promicanje akademske izvrsnosti,
 - suradnja među umreženim sveučilištima,
 - **pokretati razvoj Bolonjskoga procesa,**
 - pomagati integraciju sveučilišta srednje i istočne Europe u zajednički europski prostor visoke naobrazbe (EHEA).
-

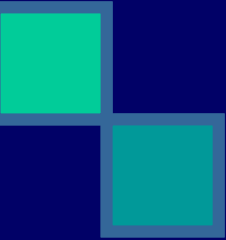

UNICA - djelovanje

- Djelovanje mreže UNICA odvija se preko radionica, **seminara**, projekata...
 - Među redovitim seminarima, svake druge godine organizira se **seminar za sveučilišne knjižničare**.
 - Do sada održana tri:
 - 1. seminar "The Future of Scholarly Communication", Madrid 2002.
 - 2. seminar "F@ir Publishing & F@ir Reading", Beču 2004
 - 3. seminar **"Trends in Education and Research: Developing Skills & Communication across Europe"**, Helsinki 2006.
 - 4. seminar ?, Prag 2008.
-

HELSINKI, 2006

-
- 3. seminar obradio je dvije teme ključne za djelovanje knjižnica u sustavu europskih sveučilišta:
 - **uloga knjižnica u Bolonjskom procesu,**
 - trendovi u znanstvenoj komunikaciji, s naglaskom na tzv. otvorenom pristupu.
 - 12 predavača, 40 sudionika
-

BOLONJSKI PROCES

- **1999. Bolonjsku deklaraciju potpisalo je 29 europskih zemalja.**
 - **2001. Hrvatska potpisuje Bolonjsku deklaraciju.**
 - **Konačni cilj Bolonjskog procesa: do 2010. uspostaviti europski prostor visokog obrazovanja koji je od ključne važnosti za promicanje mobilnosti građana i njihovo zapošljavanje, te za sveukupni razvoj Kontinenta.**
 - **Osobitu pozornost treba posvetiti povećanju međunarodne konkurentnosti europskog sustava visokog obrazovanja.**
-

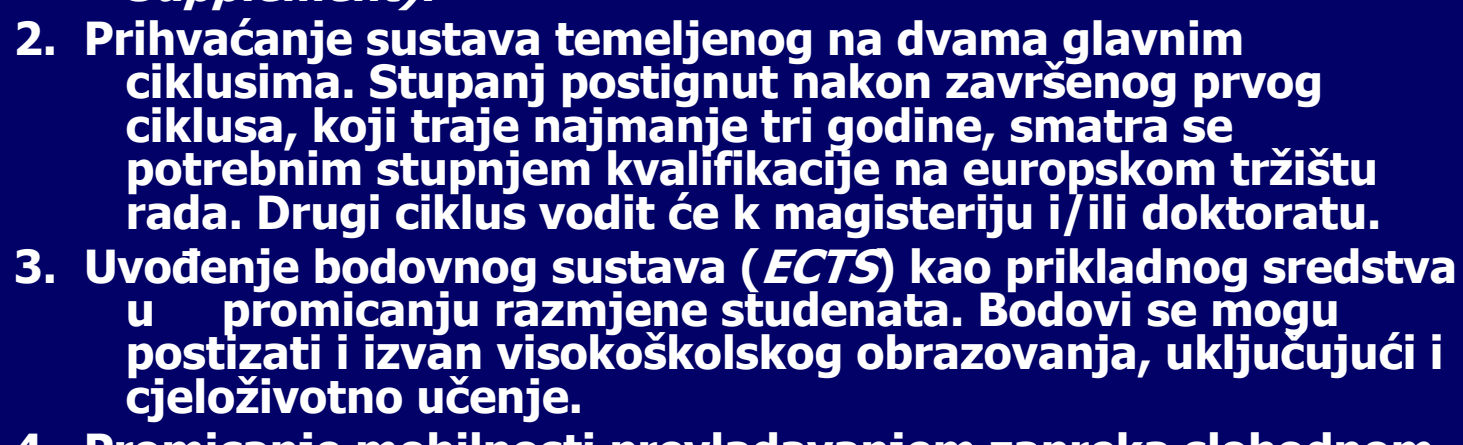

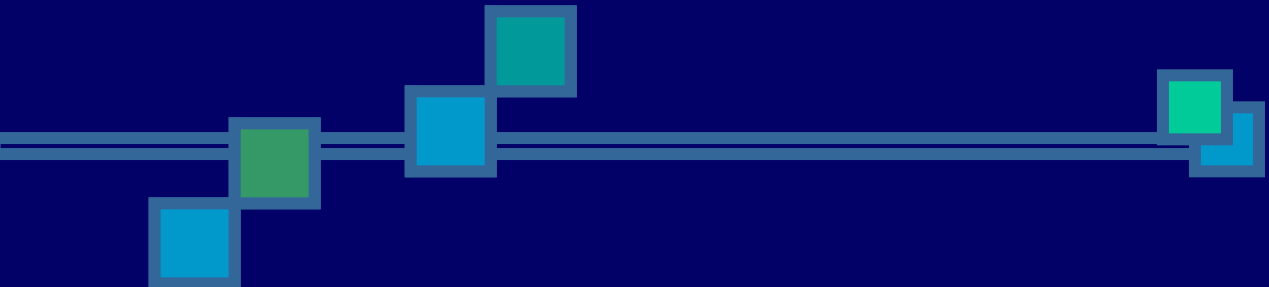
Bolonjski proces

- Bolonjski proces ima globalne implikacije jer je:
 - visoko obrazovanje ključno u gospodarskom razvoju (od "academic only" prema "academic and employable"),
 - potrebno premostiti nerazmjer u primjeni novih tehnoloških postignuća poput onih koje osiguravaju virtualno učenje.
-

Načela Bolonjske deklaracije

- 1. Prihvatanje sustava lako prepoznatljivih i usporedivih stupnjeva, te uvođenje dodatka diplomi (*Diploma Supplement*).**
 - 2. Prihvatanje sustava temeljenog na dvama glavnim ciklusima. Stupanj postignut nakon završenog prvog ciklusa, koji traje najmanje tri godine, smatra se potrebnim stupnjem kvalifikacije na europskom tržištu rada. Drugi ciklus vodit će k magisteriju i/ili doktoratu.**
 - 3. Uvođenje bodovnog sustava (*ECTS*) kao prikladnog sredstva u promicanju razmjene studenata. Bodovi se mogu postizati i izvan visokoškolskog obrazovanja, uključujući i cjeloživotno učenje.**
 - 4. Promicanje mobilnosti prevladavanjem zapreka slobodnom kretanju.**
 - 5. Promicanje europske suradnje u osiguravanju kvalitete u cilju razvijanja usporedivih kriterija i metodologija.**
 - 6. Promicanje europske dimenzije u visokom školstvu, posebice u razvoju nastavnih programa, međuinstitucionalnoj suradnji, shemama mobilnosti i integriranih programa studija, obuke i istraživanja.**
-

Glavni ciljevi "*Bolonje*" i uloga knjižnica

■ Cilj 4: PROMICANJE MOBILNOSTI STUDENATA

- studentima na svakome sveučilištu moraju se osigurati jednaka prava i jednaka razina knjižničnih usluga:
 - posudba,
 - korištenje licenciranih izvora
 - ???
-

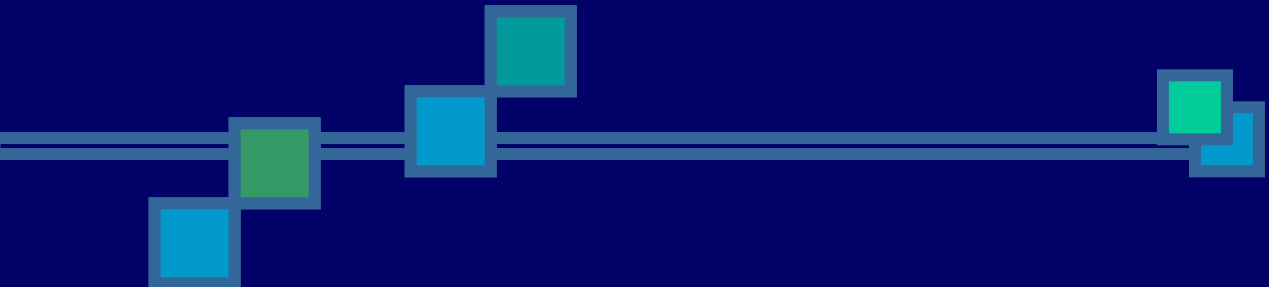
Glavni ciljevi "*Bolonje*" i uloga knjižnica

- Cilj 6: PROMICANJE EUROPSKE DIMENZIJE VISOKE NAOBRAZBE
 - Informacijski izvori "europskoga" karaktera, poput *European Reference Index in the Humanities (ERIH)* – projekt *European Science Foundation*
 - Intenzivnija suradnja među knjižničarskim udrugama.
-

Glavni ciljevi "*Bolonje*" i uloga knjižnica

- Cilj 7: CJELOŽIVOTNO UČENJE
 - Ključna uloga knjižnica
 - prijenos znanja,
 - stjecanje vještina ključnih u zapošljavanju,
 - obnavljanje znanja.
-

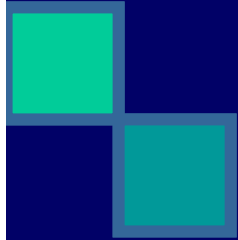

Glavni ciljevi "*Bolonje*" i uloga knjižnica

- Cilj 10: DOKTORSKI STUDIJ
 - specijalistička znanja i vještine,
 - posebno važna uloga knjižničara.
-

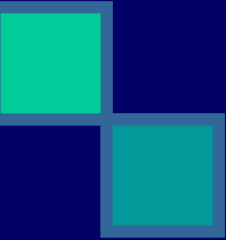

Finsko iskustvo

-
- Bolonjski proces više je samoanaliza i procjena vrijednosti visokoškolskoga kurikuluma nego fundamentalna strukturalna promjena.
 - Potpora učenju (ICT driving licence):
 - svi izvori studentima!
 - e-učenje
 - e-knjižnice
 - informacijska pismenost.
-

Finsko iskustvo

-
- Nacionalni plan i program informacijske pismenosti – zajednički projekt svih finskih sveučilišta (financijska potpora Ministarstva obrazovanja, 2004.-2006.).
 - Glavni cilj: integracija informacijske pismenosti u visokoškolski kurikulum
 - Zajednički standardi; praktična implementacija u djelokrugu svakog sveučilišta
-

Finsko iskustvo

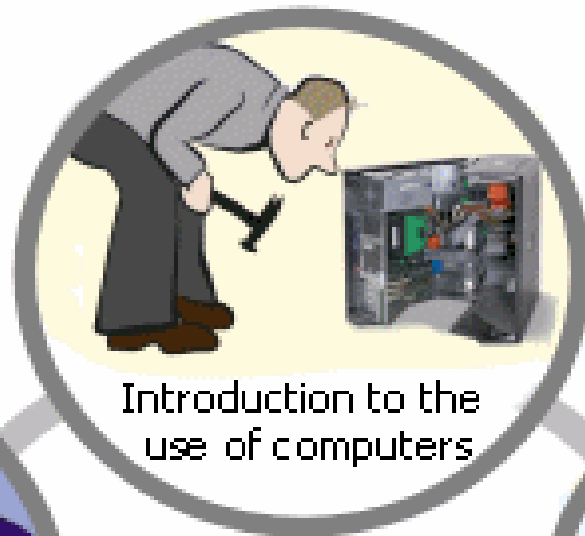

Novi studenti: osnove info pismenosti

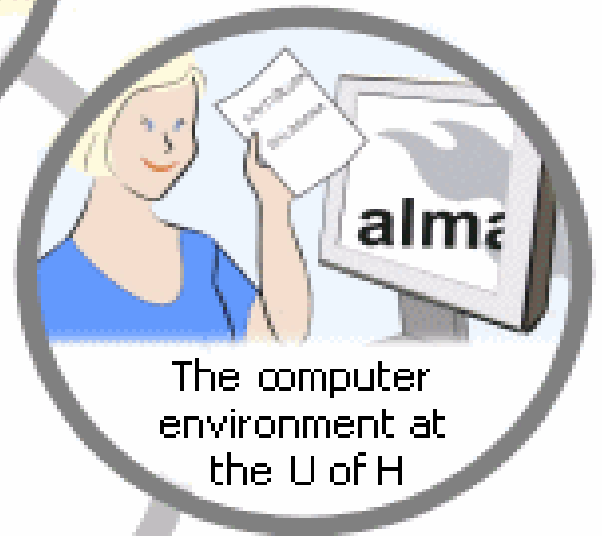
ICT driving licence – zasebni predmet na razini cijeloga sveučilišta, u suradnji sa svim knjižnicama na sveučilištu i sa računskim centrom;

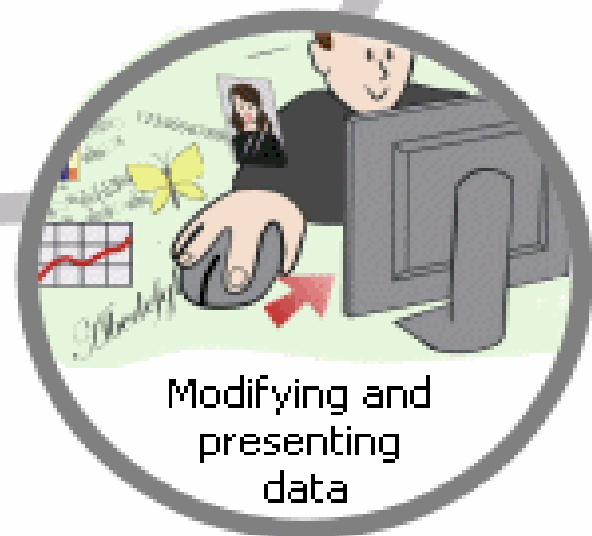
Praktični dio provodi se u knjižnicama

Introduction to the use of computers

The computer environment at the U of H

Modifying and presenting data

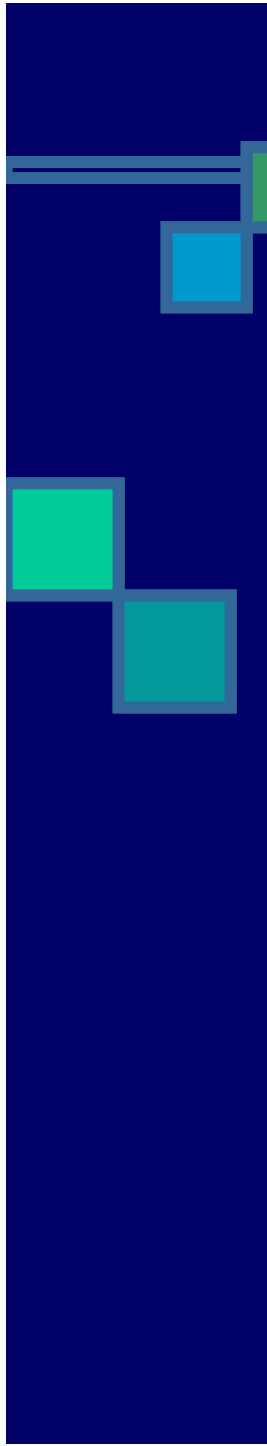

Information retrieval

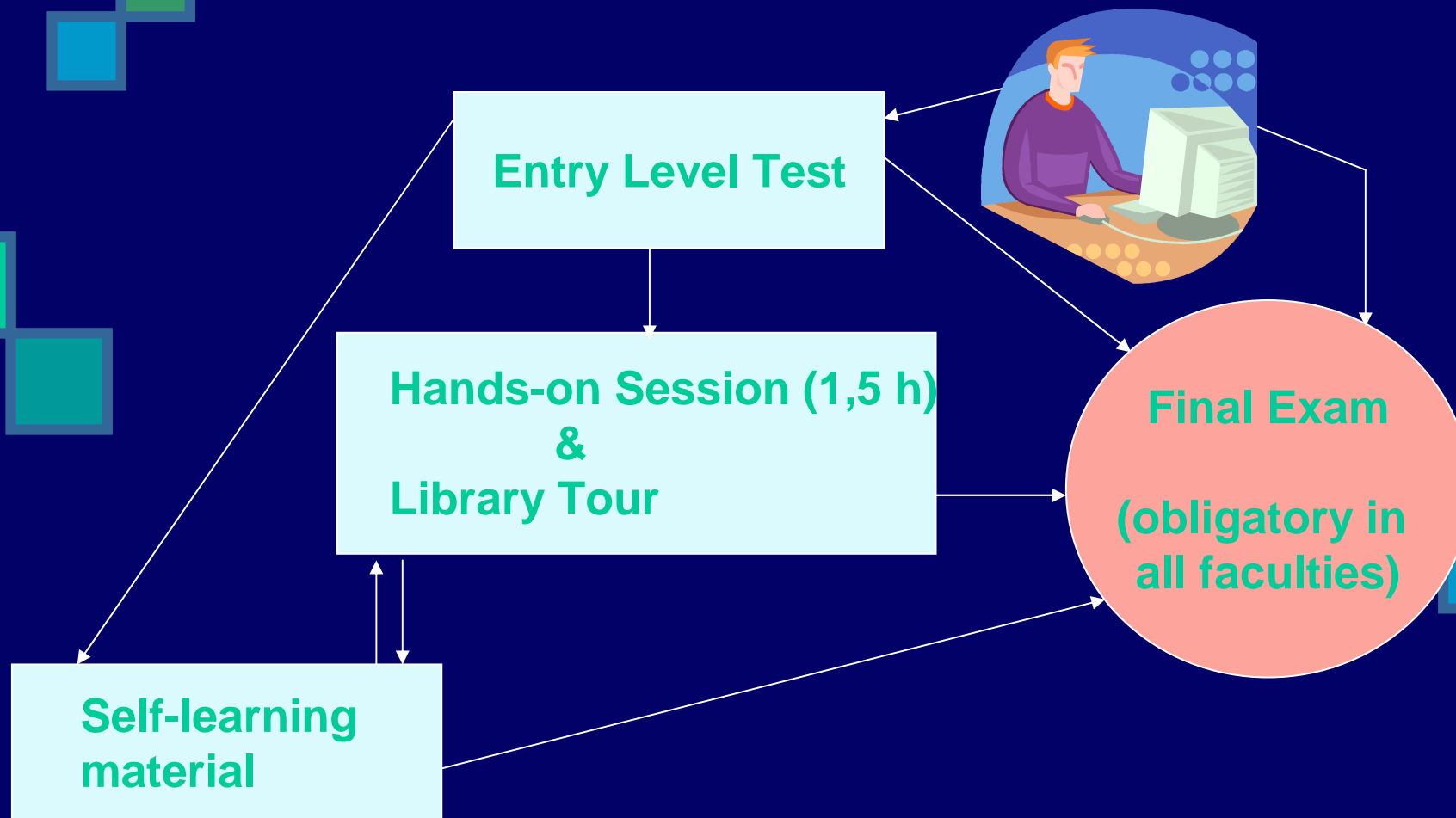

Information security and privacy protection

ICT Driving Licence

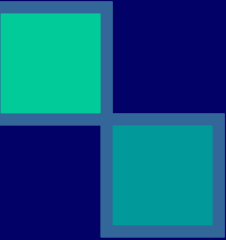

Components of the ICT Driving Licence

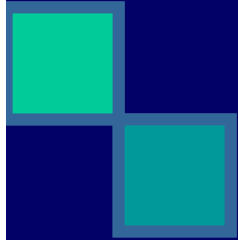

Finsko iskustvo

-
- **Bakalaureat – II. Stupanj**
 - suradnja knjižnice i nastavnika, poglavito u pisanju završnoga rada
 - **Magistar struke – III. stupanj**
 - suradnja knjižnice i mentora rada
 - obvezan modul sadržava načine pristupa informacijama i uporabu informacija u pisanju rada
-

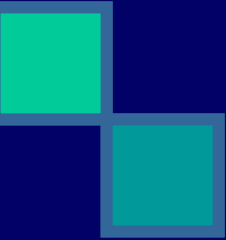

Stanje u Europi

-
- Skandinavske zemlje – najuspješnije
 - Francuska, Španjolska, Italija – na dobrome putu!
 - Portugal, Slovenija – počinju!
-

Prepreke u većini zemalja

-
- Nedovoljna svijest o važnosti info pismenosti među nastavnicima i u upravljačkim sveučilišnim tijelima, ali i među knjižničarima!
 - Nedovoljna suradnja nastavnika i knjižničara
 - Teškoće u integraciji info pismenosti u nastavne planove i programe
-

Zaključci

- Bolonjski proces uspostavljen je na akademskoj i administrativnoj razini, ali zadaće knjižnica još nisu utvrđene, iako su prepoznate
- Informacijska pismenost od presudne je važnosti u cijelomu Bolonjskome procesu i potrebno je ići prema stvaranju zajedničkih europskih okvira i preporuka za njezino provođenje u sveučilišnom kontekstu. Knjižnice moraju definirati koncept u europskome kontekstu i intenzivno ga promicati. Bolonjski proces pruža mogućnost za integriranje programa informacijske pismenosti u kurikulum (nordijske zemlje npr.).
- Sveučilišta udružena u UNICA moraju pružati obrazovanje visoke razine koje će studente poticati na znanstveni rad, ugrađivati im vještine potrebne za cjeloživotno obrazovanje te ih učiniti odgovornima za osobno učenje i obnavljanje znanja. Informacijska pismenost ključna je sastavnica cjeloživotnoga učenja.
- Promicati najbolju praksu – koordinacijsku ulogu pridijeliti LIBER-u (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche).

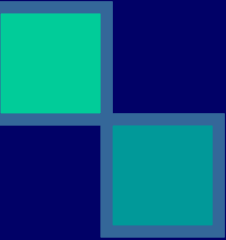
PREPORUKE

- UNICA svojim članicama preporuča:
 - da informacijsku pismenost drže kao ključan element obrazovanja, istraživanja i cjeloživotnog učenja,
 - da se programi informacijske pismenosti razvijaju sukladno potrebama studenata te pedagoškim ciljevima,
 - da se razviju mjerila uspješnosti programa informacijske pismenosti.
-

Osobno promišljanje

-
- Analiza stanja i iskustva
 - Nacionalni standard
 - Suradnja na razini sveučilišta
 - Fokus djelovanja knjižnica preusmjeriti na studente
-